

Nro. 13.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
*Költ Bétsben Februar. 12-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

B é t s.

Gr. *Klerfayt* Feldmarsal, kinek sok érdemeit leg közelebb az arany gyapjas vitézi Rendnek tziemerével kívánta Fels. Urunk meg jutalmaztatni, változó egészsége miatt nem fog többé az alsó-Rénusi *Austriai* ármádiához menni, mellynek fő kormányja Fels. Urunk testvérjére *Károly* fő hertzegre bízott. — Ő fő hertzogsége alatt fogja azon ármádiának egy részét Gr. *Wurmser* fő hadi vezér igazgatói, 's minden hadi történetekben tanátsáival és erejével ezen királyi vezért segélleni.

A' *Galliciai* kormányszék mostani sok foglalatosságainak serény eszközlése végett tettett

Felségének, *Trautmannsdorf* Grófot udvari Tanácsosúl oda küldeni, és az ottan lévő szám felett való Tanácsos urat *Wurmser* Grófot valóságos Tanácsosává tenni.

E' folyó hólnapnak 4-dikén holt meg ama nevezetes *Physicus* és *Astronomus*, a' Sz. Agoston Rendén való szerzetes *Kutsmann Ferentz Dávid* életének 70-dik, a' szerzetben való létének 42 dik esztendejében, kinek halálát csak azok nem sajnálják, a' kik a' Geometriában, természeti tudományban, és astronomiában mutatott nagy érdemeit, ritka talentomait és tudós találmányait nem esmérték.

Hasonló kárt vallott a' *Prágai* fő iskola *Schmidt Ferentz Willibald* *Philosophiae* Doctornak, a' füvefz tudományban rendkívül való tanítónak, és több tudós társaságok tagjának ideje korán való halála által, a' ki is *flora Bohemica* nevű igen hasznos és tudós munkája által minden természet vizsgálók előtt halhatatlan hírt 's nevet szerzett önnön magának.

Hadi Környüldállások.

Az *Olasz Országi* armádiáknál nem csak semmi fegyvernyugvás nints, sőt a' mint Jan. 20-dik napján *Turinból* iratik, az előtt hatodnapal újjobban isatáztak egymással az egyesült *Pedemonti Austriai* és *Fr. armádiák* *Cosseria* és *Rodia* mellett, holott 200 főből álló *Frantziáság* előbre nyomulván, öfzve tsapott a' *Aizárdi* vadász katonákkal; de nem csak nem boldogúlhattak fel tételekben, sőt inkább tetemes veszteséggel vissza verettek.

A' *Frantziáknak* *Prussziai Geldriába* 's több *Rénus* mellett fekvő 's azon koronához tartozó tartományokba való bé menetelekből azt a' következtést húzták ki néhány politicusok, hogy a' *Prussziai* király ismét részt fogna venni a' *Frantziák*

ellen való hadakozásban. Erről mindazáltal különböző módon szólnak a' *Berlini* levelek, hogy a' király tökéletes neutralitást fog tartani, és hogy a' Fr. Respublikával szerzett különös békekességének egyik tikkelyében előre meg volt az határozatva, hogy a' közönséges békekességnek idejéig minden *Rénuson* túl fekvő *Prussziai* tartományok a' Frantziák hatalma alatt maradjanak.

Olasz Ország.

A' múlt Sept. 28-dikán egy levelet küldött *XVIII. Lajos Veronából*, a' Velentzei köztársaság igen régi és nevezetes városából, a' hol 2 ezten-dőtől fogva tsendesesen lakik, *Londonba Harkourt* hertzeghez, mellyből ki tettik, miként gondolkozzék ő még most is Fr. Ország eránt. Ezen levélnek tsak a' nevezetesebb tikkelyét kívánjuk érd. olvasóinkal közleni, melly ekképen vagon: „A' *Rénuson* való által menetel, az időnek közelgető tikkelye, 's több effélék meg gyöztek engemet arról, hogy a' *Condé* hertzeg corpusa leg alább ebben az ezten-dőben semmit sem fog mivelni. E' mellett nem régiben azt mondotta egy minister, hogy én ott semmi fényes rollát nem játtzhatok. Magam is meg vagyok arról gyözettelve, hogy ha semmit sem fog a' *Condé* hertzeg corpusa mivelni; annál is olly formán lennék mint vagyok *Veronában*. Nékem tehát leg inkább a' *Vendei* ofztályhoz lehetne reménységem, oda pedig az *Angliai* királyon kívül senki is engemet nem vihet. Sürgesse tehát az úr e' dolgot újjobban, mondja meg képebben a' ministereknek, hogy tőlök kívánom királyi székemet és siromat. Az Isteni gondviselés e' kettő közül egyiket választani fogja, én pedig ennek meg határozása alá vetem magamat. Minden egyéb, akármi légyen is az, veszedelmes az én ditsósségemre, veszedelmes Országomnak jelenvaló 's következő állapotjára, sőt veszedelmes *Europának* tsendességére nézve is, meg nem eggyeztetetű Fr. Országunk

mostani körülállásaival, és ha szabad magamról szólanom, minckintanna annyi sok sarkalatos tárgyakról beszéltem volna, meg nem eggyeztethető az én lelkemmel. — Mind ezeket nyilatkoztassa ki az úr a' *St. János* kabinetnek — ragassza hozzá ezen engemet érdeklő meg jegyzést, hogy a' leg édesebb gyönyörűségem lenne, hogyha királyi széket, díszességemet, 's Országomnak boldogságát egy olly kegyes fejedelemlennek mint az *Angliai* király, 's olly bölts minisztereknek mint az övéi, köszönhetném."

A' *Párisi* officialis újság levelekben ekként festetik le *XVIII. Lajos Veronában* való életének módja: „Jókor fel szokott kelni, és reggeli 8 órától fogva egész estvéig, sőt le fekvéséig tizmeres ruhában 's kardja oldalán fel öltözve van. Dél előtt töbnnire mindég ir, 's egyedül *Flachlanden* Cancelláriusát hotsátja magához — ebédje mértékletes — dél után néhány audientziát ad, 's annakutánna fel 's alá sétál szobájában. Estvére vagy valamit olvastat magának, vagy udvari emberei mennek hozzája — kvártélyán kívül ki nem megy, és sem *Veronában*, sem annak környékén senkit meg nem látogat. Mindenkor igen testés és sokat szenved a' fogfájás és folyosó miatt, rendszerént mind a' *Moniteur* nevű, mind más Fr. Országújság leveleket olvassa, a' mellyeket *Mailandon* által kapja. — Még most is Gr. *Lille* nevet visel, és a' midön az emigránsok udvarlására menvén Felsőleges királynak nevezik, mindenkor nagyot szokott sohajtani. Udvari emberei között leg nevezetesebbek *Flachlanden*, *Precy*, és *Marquis Jancort*. *Damas*, *Hautefort* és *Montagnac* a' *Vendei* osztályba küldettek — hólnaponként 10000 liver jövedelme jár a' *Spanyol* királytól s. a' t. Nagy reménységbe vagyon, hogy a' közönséges békeségnek alkalmatosságával el nem felejtkeznek rólla a' szövetséges fejedelmek.

A' *Korsusok* avagy *Korsikai* lakosok ismét

zenebonáskodnak az *Anglusok* ellen, és ha hitelt érdemél egy Jan. 20-dikán költ *Génuai* levél, egy *Angliai* zsóldban lévő *Korsus* regement fegyvert rántván egy *Anglus* regementre, belőle 14 embert meg ölt, ugyan annyit meg sebesített, egynéhányat el fogott, a' többit pedig el kergette, a' kik *Bastidba* keresték menedék helyeket s. a' t.

A' nem régiben *Madridból Génúdba* küldetett kurir fontos dolgokat vitt az ott való, *Spanyol* ministernek, mellyet abból gondolnak, hogy mindjárt akkor rendkívül való kurokat küldött *Turinba*, *Pármába*, *Florentziába*, *Rómába* és *Nápolyba*. — Egy *Nápolyi* fregatta egy *Smirnából* jött és az *Algiriai* haramja szabad tarsaság számára rekrutákat hozott kereskedő hajót el rablott. A' *Dániai* követ jelentésére szabadon botsátatott ugyan a' hajó; de még eddig semmi más elégtétel nem adatott. — *Schéer* Fr. Generális még most is *Nizzában* vagyon, és egész armádiáját szorgalmason gyakoroltatja a' fegyverben. — A' *Génuai* Társaság tartományaiban minden múlt esztendei termését a' földnek requisitio alá vetették a' *Frantziák*, úgy hogy már most mindenütt igen nagy szükséget lát a' föld népe.

Még ekkorig, így szoll egy *Majlandi* levél, semmi bizonyost nem tudhatunk sem a' fegyvernyugvásról, sem a' békesség munkájának elkezdéséről, a' mint néhány *Turini* levelek említék vala. Azt mindazáltal bizonyosan irhatjuk, hogy Jan. 26-dikán hofszas Tanács gyűlést tartott a' *Szárdiniai* király a' *Pedemonti*, *Aostai*, *Montferrati* és *Chablaisi* hercegek, nem különben a' Status ministerek, a' *Turini* nevezetesebb magistrualis személyek, és egynéhány Generálisok jelenlétekben, mellynek végződése után mindjárt kurirt küldött *Bétsbe*. — *Colli* Generális téli kvártélyba menni parantsolta ugyan a' hadi sereget; de azért még most is *Czóva* környékén tanyázik a' *Pedemonti* armádiának nagyobb része,

és hogyha tökéletességre nem megyen a' fegyvernyugvás, még tsak álmodni se lehet a' katonáknak a' téli kvártélyra való menetelről, kiváltképen minekutánna az *Ormeo* és *Garesio* közt tanyzó Frantziákhoz sok segítő seregek mentek volna. —

Frantzia Ország.

Miként inneplette légyen meg a' Fr. Respublika a' múlt Jan. 21-dik napját, ekként festi le egy Jan. 23-dikán költ *Párisi* lével: „A' tegnápélotti nap, mellyen némelly hamis próféták végső veszedelmet jövendöltek hazánkknak, isenedesen tölt el. A' reggeli ágyú lövéssel adatott jel által arra emlékeztettünk, hogy c' légyen utolsó királyunk halálának esztendőnként előforduló napja. — Reggeli 8 órakor indult ki szép rendben a' nép a' *Márs* mezejére, holott a' haza oltára mellett egy szép emlékeztető oszlop emeltetett fel armádiáinknak tiszteletekre; itten esküdtek meg a' Directorium, és minden közönséges hivatalosok a' Respublika hívségére, az ide és környékeinkre öszve gyűlt 12000 főből álló armádia is jelen vólt ezen innéplésen, és a' Directorium 's ministerek előtt szépen defilírozott, az az, előttök szép rendben elmasírozott. — A' *Marsiliai Szaira* és több patriota dallok el énekeltevé, a' Directoriumnak mostani előülője *Reubel* gyökeres oratiót mondott a' fel gyülekezett sokaság előtt, mellyben a' Respublikához és előjáróikhoz való engedelmességre, 's hazájoknak szinmutatás nélkül való szíretetére serkengette őket.

Az ifjabb Tanács gyűlésében dél előtt 11 órakor ékes áriákat jádzottak a' musikusok, *Treillard* ezen Tanácsnak mostani előülője elő beszéllente *XVI. Lajos* király halálát annak okával edjűtt, és a' Fr.nemzet képében ő is meg esküdt a' Respublika hűségére. — Ezt mivelte a' 300 személyből álló öreg Tanács is.

A' belső dolgokra ügyelő minister *Benezech*, a' kit minden úton módon ótsárlanak és üldöznek a' Jákobinusok, le akarta hivatalát tenni, 's el is bútsúzott a' Directoriumtól; de ez bútsúzását nem tsak el nem fogadta, sőt meg fontolván azon nagy érdemeit, a' mellyeket mind *Párisban* mind az armádiáknál elegendőképen meg mutatott a' kenyér meg bővítésében, ismét rea beszéltette ötet hivatalának további folytatására.

Egy *Párisi* Journál azt állítja, hogy a' Fr. Respublikának mostani hadi. ministerje *Aubert Dubayette* *Konstántzinápolyba* fog menni követtségbe, 's helyére *Bournonville* Generális fogna emeltetni, a' ki *Dumourier* Fr. Generális idejében is azon hivatalt viselte, hanem *Dumourier* gyanús dolgainak szoros meg vizsgálására küldetvén, 's armádiánk kezére akadván azon hivatalját félbe szakasztotta. — A' Directoriumnak egyik tagja azt mondotta közönséges helyen, hogy nem sokára meg fog égettetni az assignáták metzsett táblája. Ennél örvedetesebb napja nem lehetne a' Fr. nemzetnek.

Bordeauxban (Burdegálisban) *Aquitániának* szép, népes, 's gazdag kereskedő városában és több nagyobb helységekben kemény vizgálások tétetnek a' polgári hitet le nem tett papok eránt, 's a' kiket ottan találnak azonnal le árestálják. A' ki efsztendőtől fogva *Burdegálisban* nem lakik, tartozik ki nyilatkoztatni, ki és mitsoda járatbeli ember légyen, a' ki ezt nem miveli, tsapongó embernek tartatik, 's mint olyan meg is büntetetik; a' melly idegennek passusa nintsen, fogságba tsukatik. — A' hadi dolgokra ügyelő minister minden tábori hivatalt viselőktől írott vallás tételt kívánt a' felől, hogyha igaz hivséggel viseltetnek e' a' Respublika eránt avagy nem?

A' *Doupsi* ofztályban (a' Fr. Comitatusban) egy complott nyilatkoztatott ki, mellynek fő tzielja

a' volt, hogy *Besançon* városát, a' só bányák mellett lévő erősségeket, és a' *Blamonti* várat a' *Conde* hertzeg armádiájának kezébe jádzottassa. Ezen planumot egy Anglus szolgálatban lévő Fr. tífztnői találták, a' ki *Vandumban* Helvetziának tartományában az Anglus követ passusával jár-kált, ennek egy nevezetes Agense *Bouvenot* volt, kit ennekelötte buzgó patriotának lenni tartottak, ez által kivánta a' *Besanconi* kormányozót *Ferrand* Generálist meg vesztegetni. Ez a' vészér tet-tetvén magát rojálisanak lenni, az öfzve esküd-tekkel edjütt éjjelenként gyülléseket tartott a' fel-tett dolognak végre hajtására, alattomban pedig tudtára adta az öfztálybeli municipálitásnak és előjáróknak, kiknek parantsolatjából az előre meg határozott gyüllésben ismét meg jelent, 's a' néki ígértetett pénzt el vette. Azomba körül keritvén a' titkos gyülléseknek háza, a' fent em-lített *Bouvenot* és egy más pap meg fogattak, a' többi pedig el futottak. Ezen utolsó gyüllésben 100 lovisdort adtak *Ferrand* Generálisnak, azon kívül 247 lovisdor, az az Lajos aranya, és sok betses portéka találatott az oldal szobában.

A' *Hágenai* Commendánsnak és több városi municipálitásoknak következő foglalatú levelek küldettek: „Jelentem, hogy titkos parantsolatom vagyon kendnek meg mondani, hogy mind a' végre hajtó Tanács Commissariusára, mind a' terrorista név alatt esméretes ágenseire fel nyilt szemekkel vigyázzék, a' kik esküvéssel kötelezték egymást, hogy a' Republikának minden városai-ban tüzet tsináljanak. Hitesse el magával, hogy ezek a' *Párisban* lévő gonosz emberek által igaz-gattatnak; reménylem, hogy kend minden szük-séges rendeléseket meg fog tenni gyalázatos fel-tételeknek semmivé való tételére. Kéttség kívül, így szoll egy *Strafsburgi* levél, a' tűz tsináláson újabb zenehonákat kell érteni, mivel mindenün-nen azt írják, hogy a' *terrorismus*, *jacobinismus* és a' *guilotine* ismét meg elevenedni láttatnak;

a' terroristák, kiváltképen *Pichegru* Generális el-
len törekednek, a' ki őket az utolsó zeneboná-
ban el nyomta 's széllyel szórta.

A' Directorium által *Lyonba* küldetett Com-
missarius *Reverchon*, a' múlt hólnapnak 10-dikén
3000 gyalogságból és lovasságból álló sereggel 's
6 ágyúval oda bé masirozván, leg elsőben is a'
Börset, az az a' kereskedők szokott öfzve gyűl-
léseknek házát záratta bé; annakutánna közönsé-
gesé tétetett hirdetménye által a' szabattság vé-
delmezésére, és a' Respublika titkos ellenségei-
nek le nyomásokra hivta az 1789-dik esztendei
patriotákat, a' polgári előjárókat hivataljaitól
meg fosztotta, helyettek másokat tett, a' polgár-
ságtól a' fegyvert el szedette, nem tsak a' város-
ban, hanem annak környékén is, minden örr állá-
sokra nemzeti gárdisták helyett linea truppokat
állított, minden ott múlatott idegeneket a' város-
ból ki hajtott, azokat, a' kik az első requisitio-
beli ifjúságot a' táborba való meneteltől el von-
ták; meg fogatta s. a' t. Sok kereskedők, fabri-
kásnok és mester emberek meg rettenvén ezen
kemény rendelésektől honnyaikból ki költöztek;
ellenben a' patrioták szükségesnek itélték a' Res-
publika ellenségeinek meg rettentésekre ezen ke-
mény fenytéket. A' Directorium végzése szerént,
minden napnyugoti öfztályoknak városai oström-
ló állapotba tétetnek, még *Angers* városa is, ho-
lott *Hoche* Generális fő kvártélja vagyon; ilyen-
képen a' katona előjárók folytatják a' politziát,
meg fogatják azokat, a' kik a' városnak védel-
mezésében több kárt mint hasznot tennének, és
fegyvereiktől meg fosztván onnan el küldik. Egy
hirdetménye által az igaz felebaráti szeretetre,
eggyességre, és hazafiúi buzgóságra serkengette
Hoche Generális a' polgárokat és katonákat; az
utólsóbbaknak az Olasz Országi és Alpesi armá-
diáknak ditséretes példájokat tetjesztette szemek
cleibe.

Austriai Belgium.

Az idegenekre nézve, a' mint már egyfészé jelentettük, kemény parantsolatok tétettek *Brabantziában*, és fel nyílt szemekkel vigyáznak azon lakosokra, a' kik a' *Rénus* környékéről honnyaikba vissza tért emigránsokkal edjűtt titkos gyűléseket tártanak. — A' belső dolgokra ügyelő Fr. minister tudtára adta az *A. Belgiumi* osztályok kormányozóinak, minémű titkos egyet értésben legyenek, 's szüntelen levelezzenek *Belgiumnak*, 's nevezetesen *Brüsszelnek* lakosai a' Fr. Respublika ellenségeivel, mellynek az a' szomorú következése volt, hogy egy *Valentziennesi* familia, és sok emigránsok *Brüsszelben* meg fogattak, 's őrizet alá tétettek.

Az *Ostendei* municipalitas, az az, polgári előjárók rabságrá vitettek tsak azért, mivel azt kívánták, hogy minthogy *Belgium* a' Fr. Respublikával öfzve kaptsolatott, tehát annak lakosaival is úgy kellene bánni, mint valóságos *Frantziákkal*, és őket az erőltetett költsönnek nem pengő hanem papiros pénzben való ki fizetésére kötelezni. Ez a' régi és új lakosok közt való megkülömböztetés annyival igasságtalanabbnak lenni láttatik, mivel az *A. Belgium* a' gyakorta való requisitiók és contributiók által egésszen meg van mellyeztetve; még is már most el nem akarják tőle a' papiros pénzt venni, ámbár ottan mindent olyan pénzel fizettenek legyen a' *Frantziák* a' lakosoknak. — Jan. 16-dikán nagy lárma esett a' *Brüsszeli* teatromban, egy része a' nézőknek a' Directorium rendelése szerént, patrióta dallokat dúdolni, más része pedig azt meg akadályoztatni kívánván. A' municipalitas a' fő kormányfűék parantsolatja tellyesítésére intette őket.

Batáviai Respublika.

Leg közelebb illetén foglalatú levelet vetünk *Hágából*: „*Frislandiában* nagy nyughatatlan-

ság uralkodik; sok helységekben, de kiváltképen *Leovardiában* erőszakosan kényszeríteni akarja a' község a' maga nemzeti képviselőit a' *Hollandiai* tartomány nemzeti Convent öszve gyűlléséről tett végzésének bé vételére. De mivel a' *Frisiai* tartománynak okosabb része a' Convent ellen vagyon, nem igen fülelnek a' nemzeti képviselők a' tudatlan kösség tsátsogására, és néhány tagjait a' *Leovardiai* municipalitásnak, a' kik t. i. a' kösséget fel ingerlették, meg fogatván, árestomba tsukatták.

A' köz Rendeknek *Zelandiába* küldött biztosaik üres válasszal tértek vissza *Hágába*, és telylyeséggel reá nem vehették azon tartománynak képviselőit, hogy a' nemzeti Convent öszve gyűjtése ellen hozott végezéseket vissza vették volna. — A' *Hollandiai* tartománynak közönségei immár gyűlléseket tartanak a' nemzeti Conventbe küldetendő képviselőknek ki választására, és egyedül olyakat választanak, a' kiket buzgó pátriótáknak lenni esmérnek. — *Amsterdamban* és *Hágában* Jan. 26-dikán tartottak a' polgárok gyűlléseket, 's akkor választották ki a' deputátusokat is. — A' *Batavusok* 4 batallionra akarják az artillériát szaporítani, 's Frantzia tisztek által gyakoroltatni a' lövöldözésben. — Az előbbi miniszterek és kormányfűék igazgatásának meg vizsgálására ki rendelt Commissáriusok, akként nyilatkoztatták ki magokat jelentéseikben, hogy ők az emberi jussoknak principiumai, a' termézetű igazság, a' józan okosság, és a' szabad nemzet valóságos politikája szerént kívánták vizsgálásokat intézni. —

Spanyol Ország.

A' Fels. *Spanyol* király és királyné utazásokról kedves tudósítások mentek *Madridba*. A' vélek edjűtt el ment és utánnok menendő személyeknek öt ezerre megy a' száma. Az othon ma-

radt infánsok (így neveztetnek a' *Spanyol*, *Portugalliai* és *Pármái* királyi házból származott hercegek és hertzeg asszonyok), és ministerek az *Aranjouzi* királyi palotába mentek lakni, 's ott is fognak a' Fels. király és királyné haza menektelekig maradni. — A' *Madridba* rendelt Fr. követ *Perignon* Generális Januárus közepén várattott oda.

Portugallia.

A' *Lisszaboni* tudosítások szerént, a' múlt hónapnak 7-dik napjára vólt a' *Brasiliai* hertzeg és hertzeg asszony *Badajozba* való ki indulásoknak ideje még határozatva. Ő királyi hertzsegségekkel edjűtt *Don Petro* udvari fő mester, *Pons de Lima* Status titoknok és a' *Spanyol Országi* követ mentek el. (A' *Brasiliai* hertzeg asszony el indulásának utolsó orájában meg betegedvén othon maradt). A' *Brasiliai* hertzeg jelen nem létében az özvegy *Brasiliai* hertzegné, és *Pinto di Souza*, 's *Don Guiseppe di Tiabre* Status titoknokok fogják a' Status dolgait kórmányozni.

Egy *Spanyol* fregatta és két *Brigantine* hajók védelmezése alatt 27 terehhordó hajók jutottak bé a' *Tagus* vizébe, mellyeken a' *Spanyol* zsoldban vólt *Portugalliai* segítő seregek vitettek. A' *Spanyol* hajós vezért, tiszteket, és hajós katonákat gazdagon meg ajándékozta a' *Brasiliai* fejedelem.

A' múlt Dec. 19-dikén *Tagusba* bé ment Fr. parlamentalis hajón 240 fogoly Anglus katonák vóltak, a' kiket azon hajó vezére mindjárt által adott az Anglus Consuloknak. Mindnyájan bárratságosan fogadtattak a' Frantziák, és hajóiknak meg jobbitására a' királyi fegyveres házból adattak a' szükséges materiálek.

Elegyes Történetek.

Azok az emigrált Fr. papok, a' kik eddig

Helvétziában tartózkodtak, és sok nyomorúságot is szenvedtek, a' *Prussziai* király engedelmeből alamisnát gyűjtenek magoknak *Szilesiában*. Ezt mivelték *Saxoniában* és az *Orosz Birodalomban* is. — A' *Génuai* köztársaságnál lévő Fr. követ esztendei fizetésének 12000 liverrel való meg szaporításával úgyan ott Plenipotentiarius ministerré tétetett. Mind a' *Brüsszeli*, mind a' több *A. Belgiumi* katona őrizetek meg öregbitettek. — Az erőltetett költsön adásnak nagy folyamataja nagyon a' Fr. Respublikának osztályaiban. Leg elsőben is a' Directorium tagjai, és a' 7 ministerek fizették le a' reájok esett költsönözött pénzt, az elsőbkek egyen egyen 120000, az utolsóbbak pedig 60000 livert adtak. — A' déli osztályokban támadt zenebona le tsendesítésére *Freron* nemzeti Commissarius küldetett. — Doctor *Bolmann*, a' ki *La Fayette* Fr. Generálist az *Olmützi* fogásból ki akarta szöktetni, az északi *Amerikának* fő városába *Filadelfiába* menvén és jutván jó szívvvel fogadtattott. — *Jourdan* Generális *Párisba* ment, 's Jan. 21-dikén még ott vólt. — A' Fr. armádiánál sok tiszték meg fosztattak hivataljaiktól. — Nem régiben ölzve találkozik egy jó patrióta egy emigrált nemessel *Párisnak* egyik útzáján, 's mondja neki: *Monsieur que diable faites vous ici?* az az, mi az ördögöt tsinálz itt? Nem félsz e' a' guilotinától? Nem biz én, felelé amaz mivel én is *terrorista* vagyok. A' *terroristák* avagy *Roberspierianusok* naponként több több vér szemet kapnak Fr. Országban, és ha erőt vehetnének, végtére is bóldogulnának a' rojalisták, mivel a' nemzet *Lucifernél* 's *Belzebubnál* is jobban gyűlöli a' *terroristákat*, 's vége hossza nem lenne a' zenebonának, de a' guilotinirozásnak sem. — Néhai *Mária Antónia* Fr. királynének udvari orvos Doctora a' tömlőtzből ki szabadulván *Rómába* ment, 's ott élt vagy két esztendeig, de nagy szegénységben, 's úgyan olyanban is hólt meg a' könyörülő szerzetesek ispotályában. — Jan. 15-dikén egy milliót érő affizignáta lopatott el az

oda való papiros pénz készítő műhelyből, 's még ekkorig sem találkozott ki a' tolvaj. — A' Fr. királyi hertzeg kis asszonynak fő udvari mesternéjévé *Chanclos* Grófné tétetett; e' volt néhai *Ersébet* fő hertzeg asszonynak, mostan uralkodó Fels. Urunk első hitvesének is fő udvari mesternéje. — A' *Varsóviai* lakosoknak keményen meg parantsóltatott, hogy minden segyvereket adják által az oda bé ment Prusszus *Commendáns*nak, a' ki az el rejtetett segyvert bé adja, 50 arany jutalmat nyer 's a' neve se mondatik ki. — *Frank* orvos Doctor úr helyett, a' ki ennekelötte *Páviai* Prófessor volt, most pedig a' *Bétsi* közönséges ispotálynak 7000 forint esztendei fizetéssel directorává tétetett, *Hufeland* névü híres doktort, és az orvosi tudománynak a' *Jénni* fő oskolában közönséges tanítóját hivatta a' Fels. Császár a' *Páviai* Prófessorságra, holott 4000 forint fizetése, tsinos bútorokkal fel ékesitetett szabad szállása, 's lova kocsija léfzen. — *Warsóvia* városának katonái el bortsáttattak eddig való szolgálatajokból. *Gr. Pototzki*, a' ki néhány esztendeig Lengyel követ volt *Stokholmban*, bútsút vett eddig viselt hivataljától. — A' múlt hólnapnak 18-dikán ünneplette meg a' *Königsbergi* (Regiomontumi) fő iskola a' *Prussziai* királyi koronának *I. Fridrik* első *Prussziai* király fejére lett tétetésének emlékezetes napját. — Tartsuk meg, hogy ez a' fejedelem itten t. i. *Königsbergben* született e' világra, a' melly alkalmatossággal egy oda való poéta ezt a' deák verset írta:

Nascitur in Regis monte Fridericus, quid istud?

Praedicunt Musae, Rex Fridericus erit.

Ugy is történt a' dolog, mivel *I. Leopold* Császár, attyának *Wilhelm Brandenburgiai* V. Fejedelemnek hafznos szolgálatiért, mellyeket a' múlt században a' Török ellen való háborúban, 's nevezetesen *Buda* várának 1686-dik esztendőben lett

vissza vételében mutatott, fiának *Fridriknek* 1701. dik esztendőben királyi koronát tett a' fejére.

Török Birodalom.

Minden *Konstántzinápolyi* levelek egyenlőképen bizonyítják, hogy mind a' *Tofánában* (így nevezetik *Konstántzinápolynak* az a' külső városa, a' mellyben az ágyú és golyóbis öntő ke-mentzék, fegyverkészítő műhelyek, puskapor tsináló malmok vagynak, és a' hol a' Török ártilleristák is laknak), mind más fegyvert készítő műhelyekben nagy hadi készülétek tétetnek, a' hadi és hajós seregek a' fegyverben szüntelen gyakoroltatnak; de miért miért nem e' már olyan titok; mellyet a' szakállos próféták sem tudnak. Hogy a' *Diván* fazekában fekete leves főzetik; abból is ki lehet húzni, hogy gyakorta számos idegen nemzetbeli hadi tiszteket vitet oda a' Porta költségén. Nem régiben egy *Cook* nevű Anglus Generálist küldött *Londonból* a' Török követ, a' ki is annak a' híres *Cook* kapitánynak atyafia's unokája, a' ki e' folyó századnak közepe tájján e' föld kerekiségét környül hajókázván e' világ 5 dik részének egy nagy darabját az új *Polynésiát* fel találta.

Az *Archipelagusba* ment Fr. eskadrénak, az az, -kis flottának egyéb tzelja lenni nem láttatik, hanem hogy az ott lévő, vagy az azon által menő ellenséges hajók után ólálkodják. Minap el is rablott egy Anglus fregattét, mellynek mint neutralis tartományban el fogatotnak vissza adatását eléggé sürgette úgyan az Angliai követségnek titoknokja: mindazáltal még eddig semmi feleletet nem kapott a' *Reis-Effenditől*, 's kevés reménység is vagyon a' fregatténak vissza adatásához. — *Konstántzinápolyban* egy kevéssé meg szünt úgyan a' pestis, de annal jobban ki terjedt az *Archipelagusi* szigetekben.

Magyar Ország.

Tekintetes *Sturmán Márton* urat, T. N. Gömör Vármegye törvényes Tábla Biráját, azon hiv és tetemes ízolgálatjaira, és ezekből reá áradott nyomos érdemeire nézve, mellyekkel Hazájához 's Királyához nem tsak szakadatlanul viseltetett, hanem azokat már ditsösséges emlékezetű II. József Császár és Király boldog uralkodása alatt sok ízben nyilván meg is mutatta, és azokat újjabb érdemeivel tetézni még mind ez ideig sem szünt meg, ő Császári 's Királyi Felsőége, e' most folyó esztendőben, nevezetesen a' múlt Januáriusban, *Királyi Tandtsosságra* méltóztatott emelni.

Máramaros Vármegyéből Jan. 1-dik napján. Midő a' múlt September elein *Szigeten* tartott Sz. Zsinat az iskolák dolgát a' Reformatusoknál különösen szivére vette, és azoknak meg jobbitásáról illendő rendelkezést tett volna, akkor azt is meg határozta, hogy ezen idvesség esztendőnek annál jobban lehető elő mozdítására, a' fő Kurátor és Esperést urak ezen 7 gyülekezetekből álló ekklesiákban lévő iskoláknak meg-tekintésére ki menjenek. De ezek mind ketten ágyban fekvő betegek lévén, az *Esperes Gáti István* Szigeti egyik Predikátor, a' fő Kurátor úr pedig, Tek. Consiliarius és első V. Ispány *Pogány Farkas* urakat kérték meg e' dologra, mellyet magokra vállalván, Dec. 17-dikén el is végzették, és meg mutatták valósággal, hogy a' Tiszt. Püspökségnek e' részben való törekedését egy Tractus is hathatosabban szivére nem vette mint ez. A' nevezett Consiliarius T. Pogány Farkas Úrnak buzgóságát a' tette itt is különösen figyelmességre méltóva, hogy ezt az egész visitát maga alkalmatlanságán, minden diurnum és költség nélkül tette meg, és a' leg nagyobb készséggel ezer foglalatosságainak meg szoritásával.